

Informace o celkové vojenské pomoci Ukrajině za roky 2022-2025

Ruská agrese na Ukrajinu byla zahájena 24. února 2022. Česká republika opakovaně před tímto krokem varovala a vyzývala Rusko k diplomatickému řešení, což se nestalo a namísto toho došlo ze strany Moskvy k flagrantnímu porušení mezinárodního práva.

Tato válka je největším konvenčním konfliktem v Evropě od konce 2. světové války. Ruská agrese vůči Ukrajině změnila bezpečnostní situaci v Evropě nejzásadněji od konce komunistických režimů ve střední a východní Evropě v roce 1989. Současně má krátkodobé i dlouhodobé dopady do řady oblastí, ať už je to ekonomika či vnitřní a vnější bezpečnost.

Česká republika dlouhodobě podporuje existenci suverénní, nezávislé, demokratické Ukrajiny, její územní integritu a mírové řešení sporu. Zároveň je přesvědčena, že každý stát má právo se připravovat na obranu a bránit v souladu s Chartou OSN. Proto byla jednou z prvních zemí, které se – kromě verbální podpory – rozhodly poskytnout vojenský dar, konkrétně přes čtyři tisíce dělostřeleckých granátů ráže 152 mm krátce před zahájením ruské invaze.

Vojenská asistence napadené Ukrajiny je zásadním bezpečnostním zájmem České republiky. Jako členský stát EU a NATO plní ČR své spojenecké závazky vyplývající z členství v obou organizacích. Výše českého finančního příspěvku na vojenskou asistenci Ukrajině je dána mimo jiné Závěry ze summitu NATO ve Washingtonu v červenci 2024, které podepsal, spolu s dalšími hlavy a představiteli aliančních států, prezident ČR Petr Pavel. Tímto se spojenci zavázali alokovat vojenský materiál a jiné formy pomoci pro Ukrajinu v hodnotě 40 mld. eur ročně. Pro ČR tak vznikl spojenecký politický závazek alokovat celkově vojenskou pomoc ve všech formách v přibližné hodnotě 6,4 mld. Kč ročně.

Specifickou a stěžejní oblastí podpory Ukrajiny jsou dodávky velkorážové munice. Ve druhé polovině roku 2022 byla spuštěna tzv. Kodaňská iniciativa známá také jako Mezinárodní fond pro Ukrajinu (IFU), který spravuje Spojené království. IFU byl od počátku zaměřen na pořizování rozličného vojenského materiálu, nereagoval však dostatečně flexibilně na kritické potřeby velkorážové munice na bojišti. Navíc se začal zaměřovat jen na munici sovětských ráží. Na počátku roku 2024 proto z popudu ČR vznikla tzv. Muniční iniciativa, která měla za cíl zajistit pro Ukrajinu stabilní a substantivní dodávky velkorážové munice, především pak nejvíce potřebné ráže 155 mm.

Již od počátku ruské invaze se ČR stala také aktivním členem tzv. Ukraine Defence Contact Group (UDCG¹) svolané v dubnu 2022 do Ramsteinu v Německu tehdejšími ministry obrany USA Lloydem Austinem. UDCG se stala hlavní platformou pro spojeneckou vojenskou asistenci napadené Ukrajiny. ČR jako člen UDCG a členský stát NATO a EU je tedy součástí koalice podporující Ukrajinu v podobě dodávek vojenského materiálu, a to na celé řadě úrovní.

¹ Někdy označovaná jako Ramsteinská skupina podle místa vzniku, na letecké základně Ramstein v Německu. Původně vedena USA, dnes Německem a Spojeným královstvím. Členové UDCG jsou členské státy NATO a další spojenecké státy aktivně podporující Ukrajinu, jako např. Japonsko či Jižní Korea.

UDCG postupně schválilo zřízení schopnostních a tematických koalic zaměřených na konkrétní segmenty/sféry podpory. ČR je aktivním účastníkem v rámci svého členství v následujících koalicích:

- dělostřelecké/muniční,
- pozemní techniky,
- letecké,
- odminovací,
- dronové,
- elektronického boje.

Díky významu tzv. Muniční iniciativy patří ČR v dělostřelecké/muniční koalici mezi vůdčí členské země, stejnou pozici pak zastává i v koalici letecké. Členství v jednotlivých schopnostních koalicích také vyžaduje od daného člena příspěvky prostřednictvím darů materiálu ze zásob armády, finanční příspěvek, alokaci financí na pořízení patřičného vojenského materiálu od obranného průmyslu či poskytnutí výcviku v dané oblasti.

ČR s ohledem na základní parametr pořizovat vojenský materiál pouze od domácího průmyslu proto v rámci členství ve schopnostních koalicích reflektuje kombinaci prioritních požadavků Ukrajiny v rámci dané koalice a možnost českého obranného průmyslu určitou prioritní položku vyrobit.

Česká republika se díky členství v UDCG a vůdčí roli v rámci Muniční iniciativy stala jedním z hlavních tzv. Implementačních aktérů Evropské unie pro realizaci dodávek velkorážové munice v rámci Evropského mírového nástroje (*Windfall Profit from Frozen Russian Assets via European Peace Facility* – WFP/EPF) financovaných z výnosů ze zmražených ruských aktiv.

Česká republika se za více než tři roky trvání konfliktu stala jedním z nejvýznamnějších globálních aktérů pomoci Ukrajině. Její aktivity jsou vysoce oceňovány nejenom mezi spojenci a partnery v NATO a v EU, ale i dalšími zeměmi. Pomoc České republiky se dá rozdělit do několika částí:

- 1) **Dary nepotřebné výbroje a materiálu ze skladů Armády ČR (AČR)** – takto od roku 2022 až do konce roku 2025 byla či ještě bude odeslána pomoc v podobě 390 kusů techniky v celkové účetní hodnotě 5,77 mld. Kč.² Jedná se např. o tyto typy vojenské techniky a munice ze skladů AČR: tanky, bojová vozidla pěchoty, obrněné transportéry, nákladní vozidla, houfnice, obrněná kolová vozidla, systémy protivzdušné obrany, vrtulníky a velkorážovou munici.
- 2) **Výcvik ukrajinských ozbrojených sil** probíhal jak na území České republiky, tak v okolních státech. Dosud bylo na tyto aktivity vydáno 334 milionů Kč. Výcvik probíhá od roku 2022 a doposud jím prošlo přes 9800 příslušníků ukrajinských ozbrojených sil.
- 3) **Příspěvky do Evropského mírového nástroje (EPF³), Komplexního balíčku pomoci NATO (NATO CAP⁴) a fondu Dronové koalice.** Na tyto mezinárodní závazky vydala ČR ze státního rozpočtu 3,1 mld. Kč a například prostředky EPF byly použity na

² Odhadovaná tržní hodnota předmětného vojenského materiálu na základě nové metodiky NATO pro reportování národních příspěvků činí 15,2 mld. Kč. Například tržní hodnota tanku T-72 v modernizované verzi byla v roce 2022 dvojnásobná oproti hodnotě účetní. Tanková munice 125 mm byla v roce 2022 na trhu přibližně dva a půl krát vyšší.

³ European Peace Facility.

⁴ NATO Comprehensive Assistance Package.

refundace členským státům EU za výcvik ukrajinských vojáků a dary vojenského materiálu. Finance z NATO CAP byly použity na přímý nákup nesmrtícího vojenského materiálu (např. palivo, generátory, zdravotnický materiál) pro Ukrajinu. Zde je také potvrzen fakt, že NATO pořizuje pouze neletální vojenský materiál.

- 4) **Muniční iniciativa** je stěžejním programem pořizování velkorážové munice převážně západní ráže 155 mm. **Muniční iniciativa je z drtivé části financována zahraničními dárci.** Ti si munici vybírají na základě požadavků ukrajinské strany ze seznamu aktuálních nabídek, kde nejsou uvedeny názvy firem českých dodavatelů. Tato anonymizace zajišťuje, že si dárci vybírá munici pouze na základě ceny, dostupného množství a termínu dodání. Výběr konkrétního materiálu je zcela na zahraničním dárci a jeho preferencích. **Zahraniční dárci doposud na muniční iniciativu věnovali celkem 93,3 mld. Kč (3,73 mld. euro). Samotná ČR v rámci muniční iniciativy financovala nákup munice od českého výrobce STV Group v letech 2024 a 2025 v celkové hodnotě 1,7 mld. Kč.**
- 5) **Pořízení dalších typů vojenské techniky, materiálu a munice za finance zahraničních dárců a z prostředků České republiky.** Tyto projekty nespadají do rámce muniční iniciativy. Z prostředků ČR se jednalo o 6,5 mld. Kč, které byly vyčleněny ze státního rozpočtu a vynaloženy pouze na akvizice u českých výrobců⁵ na základě mezinárodních závazků odsouhlasených nejvyššími představiteli ČR včetně prezidenta ČR Petra Pavla. Vojenský materiál byl zakoupen za stejné nebo nižší ceny, než za které byl nabízen či dodáván zahraničním a ukrajinským partnerům v dané konkrétní době, a tedy odpovídaly ceně v místě a čase obvyklé.⁶ Ministerstvo obrany již od počátku ruské invaze průběžně získává, požaduje a monitoruje cenové nabídky českých společností týkající se prioritních položek ukrajinských ozbrojených sil. Mimo jiné za ně byl, dle formálních písemných požadavků ukrajinské strany, pořízen následující materiál:⁷ tanky, obrněná kolová vozidla, houfnice, raketomety, cvičná letadla, systémy protivzdušné obrany, bezpilotní prostředky (UAV) a velkorážová munice. Česká republika dále sehrála důležitou roli při naplňování potřeb bránící se Ukrajině i **zprostředkováním nákupů a dodávek velkorážové munice a dalšího vojenského materiálu, a to nejenom v rámci tzv. Muniční iniciativy, ale také realizací projektů v rámci EU (WFP/EPF) a bilaterálními projekty, zejména s Nizozemskem, Dánskem či Německem.** Jednotlivé projekty byly financovány mezinárodními dárci, včetně EU z výnosů ze zmražených ruských aktiv. Realizace projektů tohoto typu funguje obdobně jako v případě Muniční iniciativy, kdy ukrajinská strana identifikuje potřebu, která je zprostředkována zahraničním dárcům elektronickým systémem KOROVAL, či vyjádřením detailního požadavku na pořízení materiálu v podobě oficiálního dopisu ukrajinských vojenských a bezpečnostních složek. Zahraniční dárce, včetně EU, následně, na tomto základě, ze seznamu dostupného materiálu českých výrobců vybírají dle svého rozhodnutí materiál, který nakupují. Zahraniční dárce měli možnost na Ministerstvo obrany ČR vyslat své zástupce pro monitoring průběhu výběru, schvalování a realizace projektů; např. Dánsko této možnosti využilo. Projekty a jejich realizace jsou navíc průběžně intenzivně koordinovány a monitorovány ze strany NSATU (*NATO Security Assistance and Training*

⁵ Např. COLT CZ GROUP, STV GROUP, DSS, CZECHOSLOVAK GROUP, OMNIPOL, PBS GROUP, VRGINEERS, URC SYSTEMS a další.

⁶ Společnosti doložily tento fakt písemným prohlášením.

⁷ Vojenský materiál již byl dodán, či na základě platných smluv bude dodán dle schváleného harmonogramu.

for Ukraine) a projekty a dodávky jsou také průběžně zmiňovány a popisovány v rámci Dohledové komise k muniční iniciativě, která byla založena z podnětu Ministerstva obrany a zahrnuje zástupce dalších rezortů (mj. MZV a MPO).

Dále byly realizovány také komerční nákupy ze strany Ukrajiny, která nakupuje přímo od českých společností. Celkově byl touto formou nákupů zahraničních dárců a Ukrajiny pořízen a na Ukrajinu dodán materiál za 168,3 mld. Kč.

Souhrnně byl z prostředků zahraničních dárců a samotné Ukrajiny, včetně muniční iniciativy, pořízen a na Ukrajinu dodán materiál od českých firem za 261,6 mld. Kč (10,8 mld. euro).

Z prostředků České republiky bylo souhrnně na pomoc Ukrajině (dary ze skladů Armády ČR, výcvik, příspěvky do EPF/NATO CAP/fond dronové koalice, nákup velkorážové munice v rámci muniční iniciativy a pořízení dalších typů vojenské techniky, materiálu a munice z vládních nákupů) poskytnuto 17,4 mld. Kč.

Muniční iniciativa byla reakcí na urgentní potřebu stabilních a robustních dodávek především velkorážové munice na ukrajinském bojišti a její nedostatek z novovýroby v Evropě. Její význam je nepopiratelný, protože zejména díky českým dodávkám velkorážové munice se snížil poměr dělostřelecké palby z 10:1 ve prospěch Ruska na jaře 2024, kdy se Ukrajina nemohla prakticky bránit, ani podnikat taktické protiútoky, na dnešní poměr 2:1, kdy Ukrajina může efektivněji čelit ruskému postupu.

Česká republika byla schopná v úzké spolupráci s ukrajinskou stranou, na základě jejich požadavků a ve spolupráci s formálně schválenými a prověřenými společnostmi českého obranného průmyslu zprostředkovat dodání více než 3,7 milionu kusů velkorážové munice. Jen letos, k 30. září 2025 to bylo 1,28 milionu kusů velkorážové munice. Toto bylo možné pouze díky využití všech existujících finančních mechanismů, dobrým vztahům ČR se zeměmi, které byly ochotny prodávat munici, a v menší míře i díky rozšiřující se kapacitě domácí produkce.

Samostatnou kapitolou jsou pak veřejné sbírky. V nich se podařilo díky vyšším desítkám tisíc přispěvatelů a stovkám tisíc příspěvků vybrat přibližně 2,7 mld. Kč a naplňovat potřeby bojující Ukrajiny. I v tomto je v celosvětovém měřítku ČR unikátní.⁸ Sbírkou veřejnosti lze právem považovat za jasný výraz podpory české veřejnosti napadené zemi.

Za darovanou techniku, další materiál a výcvik ukrajinských vojáků dosud Česká republika obdržela:

- 1) **Refundaci** z Evropského mírového nástroje **ve výši 1,3 mld. Kč.**
- 2) Od Německa a od Spojených států **dostala darem, jako tzv. *backfill***, 28 bojových tanků Leopard 2A4, dva vyprošťovací tanky Buffalo, osm vrtulníků systému H-1 a dar zahraniční pomoci na pořízení vojenského materiálu či služby výhradně od vlády USA (v rámci programu FMF) v souhrnné hodnotě **23,7 mld. Kč.**
- 3) Koordinací dodávek ze strany ČR a využitím robustního a kvalitního českého obranného průmyslu **západní spojenci a Ukrajina pořídili patnáctinásobek hodnoty pomoci českého státu.** Díky tomu, že dodávky vojenského materiálu probíhaly pouze prostřednictvím domácího obranného průmyslu, tak hlavní dodavatelské společnosti

⁸ Vybrané hlavní sbírky – Sbírka velvyslanectví Ukrajiny v ČR, Dárek pro Putina, Aerorozvěda ČR, Drony Nemesis, Spravedlivá odplata a Post Bellum.

podle vlastních odhadů dokázaly vytvořit **cca 2 600 pracovních míst** a již investovaly, či plánují investovat do navýšení domácí kapacity obranného průmyslu do roku 2030 přibližně 15,1 mld. Kč.

- 4) Díky podpoře Ukrajiny se rozeběhla **úzká spolupráce a výměna informací** a zkušeností mezi Armádou ČR a dalšími složkami a ukrajinskými ozbrojenými silami. Tyto poznatky vojáci AČR mohou tak aplikovat do výcviku a lépe se připravovat na případné konflikty.

Vojenská pomoc Ukrajině ze strany ČR odpovídá vždy urgentním prioritám ukrajinské armády a je potvrzena oficiální žádostí. ČR se tedy řadí již svojí národní vojenskou pomocí Ukrajině k předním podporovatelům, a to průběžně po celou dobu ruské agrese. Zároveň díky zcela unikátní spolupráci státu s obranným průmyslem došlo k desetinásobnému multiplikačnímu efektu pro českou ekonomiku.

Česká republika intenzivně spolupracuje s dvacítkou zahraničních partnerů.⁹ Nejintenzivněji s Nizozemskem, Dánskem, Německem, USA, EU, Ukrajinou, Velkou Británií, Řeckem či Norskem. Doposud byly realizovány desítky projektů nejen v rámci tzv. Muniční iniciativy, ale i dodávkami vojenské techniky, zejména pak tanků, bojových vozidel pěchoty, houfnic, raketometů, ale ve značné míře i ručních palných zbraní, pasivních sledovacích systémů, bezpilotních prostředků či prostředků elektronického boje a protivzdušné obrany.

Role ČR je vyzdvihována bez výjimky všemi spojenci v čele s USA, NATO, Evropskou komisí a evropskými partnery. Nezastupitelnost ČR zejména v dodávkách velkorážové munice dokazuje fakt, že Spojené státy požádaly, aby se ČR namísto Washingtonu ujala vedení tzv. Muničního syndikátu v rámci dělostřelecké schopnostní koalice pod UDCG, a ČR se tak stala hlavním koordinátorem veškerých západních dodávek dělostřelecké munice pro Ukrajinu.

Veškeré relevantní údaje k průběhu a fungování pomoci Ukrajině byly prezentovány mimo jiné v rámci výborů Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR (Výbor pro bezpečnost, Výbor pro obranu) a Senátu Parlamentu ČR (Výbor pro zahraniční věci, obranu a bezpečnost). Nad rámec toho byla ustavena a pravidelně se scházela mezirezortní dohledová komise k muniční iniciativě.

Materiál byl na pracovní úrovni projednán s Ministerstvem zahraničních věcí, Ministerstvem průmyslu a obchodu a Ministerstvem práce a sociálních věcí.

Materiál se netýká a nemá dopad na rodiny a postavení či diskriminaci mužů či žen. Materiál nemá dopad na veřejný rozpočet ani na ostatní veřejné rozpočty a přímo se nedotkne podnikatelského prostředí ČR, byť zmiňuje jeho roli v realizaci uvedené pomoci Ukrajině.

⁹ Belgie, Dánsko, EU, Finsko, Island, Kanada, Litva, Lotyšsko, Lucembursko, Německo, Nizozemsko, Norsko, Polsko, Portugalsko, Řecko, Slovinsko, Švédsko, Velká Británie, Ukrajina, USA.